

2026
WORLD
NOMAD
GAMES

VI Дүйнөлүк Көчмөндөр Оюндары

Илимий Программа

Датасы: 2026-жылдын 31-августунан 5-сентябрына чейин

Өткөрүлүүчү орду: Бишкек шаары жана Ысык-Көл облусу

Кыргызстандагы VI Дүйнөлүк көчмөндөр оюндары (ДКО) — бул жөн гана масштабдуу спорттук-маданий иш-чара эмес, ошондой эле ар кыл илим тармактарындагы окумуштуулар үчүн көчмөн феноменин терең талдоого алган уникалдуу платформа. Программа академиялык чөйрөдөгү номадологияны локалдык жана глобалдык контекстте комплекстүү изилдөөдөгү боштуктарды толтурууга багытталган.

ДКОНун Илимий программасынын иш-чаралары:

- Эл аралык катышуучулардын ДКОНун расмий ачылыш аземине катышуусу, Бишкек ш., **31-август**, 2026-ж.
- **«Көчмөн цивилизациялар: мурас, парадигмалар жана келечек»** аттуу эл аралык конференция, **3-5-сентябрь**, 2026-ж.
- Кыргызстан жана Борбордук Азия боюнча заманбап изилдөөлөрдүн китеп көргөзмөсү, **3-4-сентябрь**, 2026-ж.
- Конференциянын макалалар жыйнагын басып чыгаруу, **июнь-июль**, 2026-ж.
- ДКОНун маданий-спорттук иш-чараларына катышуу, **1-2-сентябрь**, 2026-ж.
- Курманжан Датка атындагы Көчмөн цивилизациясы музейине экскурсия, **3-сентябрь**, 2026-ж.

Күн тартиби

30-август | Бишкек

Убактысы	Иш-чаранын түрү
08:00-20:00	«Манас» аэропортунан эл аралык катышуучуларды тосуп алуу. Катышуучуларды аккредитациялоо. Мейманканага трансфер.

31-август | Бишкек

Убактысы	Иш-чаранын түрү
19:00-21:00	Эл аралык катышуучулардын VI ДКОнун расмий ачылыш аземине катышуусу

1-сентябрь | Бишкек — Ысык-Көл

Убактысы	Иш-чаранын түрү
08:00-09:00	Эртең мененки тамак
09:00-13:00	Чет элдик жана жергиликтүү катышуучулардын Ысык-Көлгө трансфери
13:00-14:00	Түшкү тамак
14:00-17:00	Бош убакыт
17:00-18:00	Кечки тамак
18:00-21:00	Чолпон-Ата шаарында ДКОнун «Көчмөндөр жаңырыгы» программасынын ачылыш аземине катышуу

2-сентябрь | Ысык-Көл

Убактысы	Иш-чаранын түрү
08:00-09:00	Эртең мененки тамак
09:00-10:00	Катышуучулардын ДКОнун спорттук жана маданий иш-чараларына катышуу үчүн Кырчынга трансфери
12:00-13:00	Түшкү тамак
13:00-18:00	Бош убакыт
18:00-18:30	Мейманканага трансфер
18:30-20:30	Кечки тамак

3-сентябрь | Ысык-Көл

Убактысы	Иш-чаранын түрү
08:00-09:00	Эртең мененки тамак
09:00-09:30	Катышуучулардын Өрнөк айылындагы Көчмөн цивилизация борборуна трансфери

Убактысы	Иш-чаранын түрү
09:30-11:00	Илимий программанын расмий ачылыш аземи. Куттуктоо сөздөрү:
	Арслан Капаевич Койчиев – КР Мамлекеттик катчысы
	Гүлзат Тыныбековна Исаматова – КР Жогорку билим берүү, илим жана инновациялар министри
	ЮНЕСКО өкүлү
	Актоты Рахматуллаевна Раимкулова , Түрк маданияты жана мурасы фондунун президенти
	Эльчин Сафарали оглы Бабаев – Баки мамлекеттик университетинин ректору, ф.-м.и.д., профессор
	Жансейит Кансейитович Түймөбаев – Аль-Фараби атындагы Казак улуттук университетинин ректору, ф.и.д., профессор
	Ином Уришевич Мажидов – Мирзо Улугбек атындагы Өзбекстан улуттук университетинин ректору, т.и.д., профессор
	Сванибор Петтан – Профессор, Эл аралык салттуу музыка кеңешинин төрагасынын орун басары (Словения)
	Догдурбек Токтосартович Чонтоев – Ж. Баласагын атындагы КУУнун ректору, г.и.д., профессор
	Нурсултан Нурланович Аденов – ДКО Катчылыгынын катчысы
Модератор	Бекбосун Ишенбекович Бөрүбашов – КР ЖБИИМге караштуу Жогорку аттестациялык комиссиянын төрагасы
11:00-11:30	Кофе-брейк
11:30-12:30	Пленардык баяндамалар (ар бири 15 мүнөттөн):
	Асылбек Кожаметов – AlmaU президенти, профессор, Алматы Менеджмент Университети, Казакстан
	Мишел Коммерсио – Саясий илимдер профессору, Вермонт университети, АКШ
	Наталья Сиповская – Искусство таануу институтунун директору, профессор, искусство таануу доктору, Россия
	Гүнашды Явуз - Ататүрк университети, Гуманитардык факультет, тарых бөлүмү, Түркия
	Кубат Табалдиев – Профессор, Кыргыз-Түрк «Манас» университети, Кыргызстан
12:30-13:00	Талкуу
13:00-14:00	Түшкү тамак

Параллелдик секциялар (ар бир чыгуу 10 мүнөттөн)

14:00-17:30

- **1-секция: Глобалдык цивилизациядагы көчмөн маданияты**
 - Дүйнөлүк тарых контекстиндеги көчмөн империялар

- Көчмөндөрдүн дүйнөлүк соода жолдоруна жана маданий алмашууга кошкон салымы
- Көчмөн коомдорунун этноспорту, салттуу билимдери жана согуш өнөрү
- **2-секция: Экологиялык мурас жана туруктуу өнүгүү**
 - Көчмөндөрдүн жаратылыш менен гармониядагы философиясы
 - Салттуу жер пайдалануу жана климаттын өзгөрүшүнө адаптациялануу
 - Көчмөндөрдүн эко-этикасы жана «жашыл» экономикасынын потенциалы
- **3-секция: Санариптик доордогу көчмөн цивилизациялары**
 - Музейлердеги жана архивдердеги көчмөн мурасы
 - Археологиялык жана этнографиялык изилдөөлөрдө ИИ (AI) жана Big Data
 - Көчмөн маданиятынын дүйнөлүк санариптик мейкиндикте чагылдырылышы
- **4-секция: Дүйнө көчмөн элдеринин маданий мурасы**
 - Фольклор жана салттуу музыкалык искусство: архивдөө, аткаруучулук мектептер, «устат-шакирт» системасы
 - Салттуу маданият жана искусство: каада-салттан креативдүү индустрияга чейин
 - Музеология жана көчмөн маданиятынын эстеликтерин реставрациялоо маселелери
- **5-секция: Көчмөн коомдорунун саясий жана укуктук системалары**
 - Көчмөн мамлекеттүүлүгүнүн эволюциясы
 - Адат укугу жана социалдык жөнгө салуу механизмдери
 - «Көчмөн демократиясы» салттары жана алардын заманбап укук үчүн актуалдуулугу
- **6-секция: Кыргызстандагы жаңы археологиялык ачылыштар**
 - Кыргызстан археологиясы: четки аймактан цивилизация борборуна чейин
 - Климаттын өзгөрүшүнүн тарыхый конуштарга тийгизген таасири
 - Этноархеологиядагы изилдөөлөрдүн дисциплиналар аралык методдору
- **7-секция: ТҮРК МАДАНИЯТЫ ЖАНА МУРАСЫ ФОНДУ:**
 - Түрк дүйнөсүнүн маданий мурасы биримдиктин жана туруктуу өнүгүүнүн фактору катары
- **ЮНЕСКОнун 8 жана 9-секциялары:**
 - Салттуу спорттун түрлөрү жана оюндар
 - Салттуу согуш өнөрү
 - Фестивалдарды өткөрүү маданий мурасты коргоо куралы катары: эл аралык кызматташтык жана көчмөн мурасынын тирүү экосистемасы

Убактысы	Иш-чаранын түрү
16:00-16:15	Кофе-брейк
17:30-18:00	Трансфер
18:30-20:00	Концерттик программа менен коштолгон салтанаттуу кечки тамак

4-сентябрь | Ысык-Көл

Убактысы	Иш-чаранын түрү
08:00-09:00	Эртең мененки тамак
09:00-09:30	Катышуучулардын мейманканадан Өрнөк айылындагы Көчмөн цивилизация борборуна трансфери
09:30-11:00	Секция модераторлорунун отчету
11:00-11:30	Катышуучуларга сертификаттарды тапшыруу жана сүрөткө түшүү
11:30-12:00	Конференциянын резолюциясын кабыл алуу
12:00-13:00	Курманжан Датка атындагы Көчмөн цивилизациясы музейине экскурсия
12:30-13:00	Трансфер
13:00-14:00	Түшкү тамак
14:00-18:00	ДКОНун маданий программасынын локацияларынын бирине баруу
18:00-18:30	Трансфер
19:00-20:30	Кечки тамак
21:00-24:00	Бишкек шаарына трансфер (макулдашуу боюнча)

5-сентябрь | Ысык-Көл — Бишкек

Убактысы	Иш-чаранын түрү
08:00-09:00	Эртең мененки тамак
09:00-13:00	Бишкекке кетүү жана катышуучуларды аэропортко жеткирүү